

Висновки. Таким чином, для умов товарного виробництва харчових яєць більш придатні кроси птиці з помірною пластичністю, але високою стабільністю, що забезпечує отримання більш високої яєчної продуктивності.

Вивчення еколого-генетичних параметрів птиці сучасних кросів розширює теоретичні уявлення про феногенетичні механізми формування ознак продуктивності птиці, а також надає можливості виявити оптимальні поєднання параметрів пластичності і стабільності для підвищення основних господарсько-корисних ознак птиці, зокрема несучості.

Перспективи подальших досліджень. Доцільно визначити параметри пластичності і стабільності, вихід яєчної маси для кросів птиці, що використовується в птахівничих господарствах України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Коваленко В.П. Оценка пластичности и стабильности кросов яичных кур в системе Европейских конкурсных испытаний / В.П. Коваленко, В.И. Кравченко // Цитология и генетика. – К., – 1987. – Т.21. – С. 207-213.
2. Алтухов Н.П. Генетические процессы в популяциях / Н.П. Алтухов // М. Наука. – К., – 1983 с. 279.
3. Пакудин В.З. Оценка экологической пластичности сортов / В.З. Пакудин // Генетический анализ количественных и качественных признаков с помощью математико – статистических методов. М.:ВНИИТЭИСХ, 1973. – С. 40 - 44.

УДК 636.4.082

ВПЛИВ ТИПІВ РОЗВЕДЕННЯ ТА СТАБІЛІЗУЮЧОГО ВІДБОРУ НА ПРОДУКТИВНІ ЯКОСТІ ПІДСВИНКІВ

Туніковська Л.Г. – к.с.-г. н., доцент, Херсонський ДАУ

Постановка проблеми. Сучасний продовольчий ринок Світу потребує великої кількості продуктів харчування. Досягнення біотехнології з її синтетичними продуктами не можуть повною мірою вирішити поставлене питання. Отже, гострою залишається проблема отримання більшої кількості високоякіс-

ної продукції в аграрному секторі, де важливу ланку займає тваринництво і насамперед свинарство.

Ефективність виробництва свинини залежить від рівня забійних та м'ясних якостей тварин порід, ліній тварин, що використовуються. Слід також ураховувати, що інтенсивність росту певною мірою може позначатись на співвідношенні таких основних складових туші свиней, як м'ясо, сало, кістки [1].

Поряд з відтворювальними відгодівельні та м'ясні якості свиней є основними ознаками відбору, підвищення яких визначає ефективність ведення галузі. Поглиблене вивчення ознак, що характеризують відгодівельні та м'ясні якості тварин, необхідно також при здійсненні переважаючої селекції, яка використовується для удосконалення батьківських форм. У той же час за ними ведеться підтримуюча селекція материнських порід (складних родинних форм), що використовуються при проведенні породно-лінійній гібридизації або схрещуванні.

Стан вивчення проблеми. Ріст і розвиток тварин відбувається шляхом складної взаємодії спадкової основи організму з конкретними умовами зовнішнього середовища і є важливим фоном для реалізації генетичного потенціалу продуктивності тварин.

Цінною біологічною особливістю свиней є забійний вихід. Залежно від віку та вгодованості свиней породи і типу відгодівлі забійний вихід становить 70-85%, що на 20-25% вище, ніж великої рогатої худоби та овець [2]. При беконній та м'ясній відгодівлі його величина становить 70-75%, а при відгодівлі до жирних кондицій – 80-82 % і більше. Свині перевищують також усіх сільськогосподарських тварин за виходом м'якотної (їстівної) частини з туші в середньому на 14-16%. Кісток у тушах свиней у 2,5 рази менше, ніж у решти сільськогосподарських тварин [3].

З теоретичних передумов відомо, що рівень відгодівельної і м'ясної продуктивності визначається генетичними і середовищними факторами.

Тому їх облік і оптимізація є важливим завданням досліджень у селекції свиней [4].

Важливе значення в підвищенні відгодівельних і м'ясних якостей має також використання високоцінних плідників. Їх генетичний потенціал повинен значно перевищувати середньопородні показники, мати високий ступінь реалізації. Виходячи з даних, отриманих при оцінці племінної цінності плідників но-

вим пробіт-методом [5], тільки до 8% плідників відносяться до класу поліпшувачів за комплексом відгодівельних ознак і м'ясних якостей, а до 4% - до нейтральних. Тому слід вважати актуальним подальшу розробку методів оцінки плідників і маток за відгодівельними і м'ясними якостями потомства.

Матеріал і методика досліджень. Дослідження проведені на 2003-2005 роках в племзаводі свиней великої білої породи (внутрипородний тип УВБ-1) СК "Радянська земля" Білозерського району Херсонської області та на кафедрі генетики і розведення сільськогосподарських тварин Херсонського державного аграрного університету.

Групи тварин формувались з добре розвиненого молодняку 2,5...3 місячного віку, з урахуванням походження, статі, віку й енергії росту за попередній період росту.

Нами вивчена ефективність відгодівлі свиней великої білої породи (УВБ-1), розсортованих при відлученні на три класи: мінус-варіант, модальний і плюс-варіант за живою масою, виходячи з кривої нормального розподілу. Розподіл тварин на класи проводили виходячи з середніх значень живої маси поросят при відлученні за формулою:

$M^0 = \bar{X} \pm 0,67\sigma$; $M^- = \bar{X} - 0,67\sigma$ і менше; $M^+ = \bar{X} + 0,67\sigma$ і більше.

Крім цього, проведено порівняння чистопородних підсвинків типу УВБ-1, с помісними від поєднання УВБ-1 і ландрас.

У досліді вивчали відгодівельні (вік досягнення живої маси 100 кг; середньодобовий приріст; витрати корму на 1 кг приросту), а також забійні і м'ясні якості (забійний вихід, довжина туші, площа м'язового вічка, товщина шпикую).

Результати досліджень. У наших дослідженнях методом контрольної відгодівлі проведена оцінка потомства свиноматок різних класів за напруженістю росту. При цьому вивчено як чистопородне потомство, так і помісне. Відгодівля проведена до живої маси 100 кг з наступним забоєм тварин. Результати вивчення відгодівельних якостей потомства наведені в таблиці 1.

Слід відзначити, що незалежно від класів розподілу, помісні підсвинки характеризувались достовірно більш високими показниками середньодобових приростів і віку досягнення живої маси 100 кг. Кращі показники відгодівельних якостей мали

помісні тварини. Підсвинки, отриманні від схрещування, характеризувались вірогідно більш високими показниками середньодобових приростів і віку досягнення живої маси 100 кг.

Таблиця 1 - Відгодівельні якості свиней різних класів за напруженістю росту

Методи розведення	Класи	Вік досягнення живої маси 100 кг, днів	Середньодобовий приріст, г	Витрати корму на 1 кг приросту, кг
Чистопородне	M ⁻	188,8±0,46 ^a	682,0±3,7 ^a	3,80±0,04 ^a
	M ⁰	187,7±0,31 ^a	691,0±6,4 ^{ab}	3,81±0,03 ^b
	M ⁺	185,3±0,48 ^b	699,3±3,3 ^b	3,78±0,03 ^b
Схрещування	M ⁻	186,5±0,18 ^a	702,5±4,8 ^a	3,83±0,03 ^a
	M ⁰	185,6±0,35 ^b	725,0±4,3 ^b	3,81±0,02 ^a
	M ⁺	183,0±0,35 ^c	727,5±6,2 ^b	3,78±0,02 ^b

Серед них найбільш високі прирости були в класі M⁺ (727,5 г). Близькими до них за показниками, що вивчаються, були тварини класу M⁰ при обох методах розведення. За витратами корму на 1 кг приросту різниці між чистопородними і помісними підсвинками не встановлено.

Таким чином, розгляд показників відгодівельної продуктивності вказує на явну перевагу потомків маток класу плюс-варіант при обох методах розведення. Потомки маток цього класу відрізнялись більш високим рівнем середньодобових приростів, більшою скоростиглістю, меншими витратами корму на одиницю продукції. Тварини класу M⁺ займали проміжне становище, а нижчі показники (у ряді випадків вірогідні) отримані у потомків класу M⁻. У цілому слід вказати, що контрольна відгодівля вказує на досить високий генетичний потенціал за відгодівельними якостями свиней заводського типу УВБ-1. При цьому врахування напруженості росту ремонтних свинок дозволяє виділити середніх особин класів M⁺ і M⁰, що відрізняються високими відгодівельними якостями потомства.

Крім оцінки відгодівельних якостей, вивчалися забійні та м'ясні якості тварин. Тому широке використання в селекційній практиці удосконалених і створюваних спеціалізованих типів і ліній свиней повинно супроводжуватись оцінкою їх м'ясних якостей. У цьому зв'язку нами вивчені показники м'ясних якос-

тей потомків маток різних класів розподілу за напруженістю росту. Результати досліджень наведені в таблиці 2.

Встановлено, що помісні тварини мали дещо вищі показники забійного виходу в усіх трьох класах розподілу порівняно з чистопорідними тваринами, але різниця не суттєва. У той же час за ознакою довжина туші встановлена вірогідна перевага класів M^0 і M^+ порівняно з класом M^- при обох методах розведення.

За ознакою "площа м'язового вічка" в межах класів розподілу також встановлена суттєва перевага класів M^0 і M^+ над класом M^- . У той же час товщина шпику була вірогідно нижчою в класах M^- як при чистопорідному розведенні, так і при схрещуванні. Але за показниками товщини шпику тварини всіх класів розподілу (за винятком класу M^0 при чистопорідному розведенні, відносяться до м'ясного типу).

Таблиця 2 - Забійні та м'ясні якості потомства маток залежно від класів розподілу

Метод розведення	Класи	Забійний вихід, %	Довжина туші, см	Площа м'язового вічка, см ²	Товщина шпику, мм	Маса окосту, кг
Чистопорідне	M^-	68,12±1,23	97,3±0,24 ^a	35,58±0,05 ^a	23,1±0,14 ^a	10,95±0,03 ^a
	M^0	67,82±0,45	97,2±0,31 ^a	36,39±0,07 ^b	23,6±0,11 ^b	11,75±0,05 ^b
	M^+	68,11±0,89	98,0±0,21 ^b	37,91±0,11 ^c	24,1±0,07 ^c	11,35±0,06 ^b
Схрещування	M^-	69,01±1,11	98,1±0,28 ^a	36,05±0,05 ^a	21,0±0,10 ^a	11,31±0,03 ^a
	M^0	68,91±0,85	99,2±0,21 ^b	37,00±0,06 ^b	22,0±0,10 ^b	11,59±0,05 ^b
	M^+	69,11±1,18	99,3±0,31 ^b	37,47±0,04 ^c	22,5±0,11 ^c	11,79±0,05 ^c

Маса окосту підсвинки класів M^0 і M^+ також вірогідно переважає особин класу M^- при чистопорідному розведенні і схрещуванні.

Висновки. Таким чином, встановлені відмінності у відгодівельних, забійних та м'ясних якостей свиней різної напруженості росту та залежно від використаного методу розведення. Вони полягають у тому, що помісні підсвинки, які відносяться до класів M^- і M^+ за напруженістю росту, мали більш високі показники забійних і м'ясних якостей.

Перспективи подальших досліджень.

Доцільно встановити зв'язок між показниками, які отримані від розподілених на класи за живою масою тварин в інших

умовах утримання, дослідити, як впливає стабілізуючий відбір, проведений на батьківському поголів'ї на продуктивні якості молодняка.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Березовський М.Д., Батько І.В., Нагаєвич В.М. Виробництво спеціалізованих типів свиней великої білої породи // Вісник Полтавської державної аграрної академії. - №2. - 2004. - С. 30-32.
2. Свинарство і технологія виробництва свинини / В.І.Герасимов, В.П.Рибалко, Л.М.Цицюрський та ін. - К.: Урожай, 1996. - 352 с.
3. Василенко Д.Я., Меленчук О.Й. Свинарство і технологія виробництва свинини. - К.: Вища школа, 1996. - 271 с.
4. Генофонд, оцінка та використання свиней / В.П.Рибалко, В.П.Буркат, М.Д.Березовський. - К.: Асоціація "Україна", 1994. - 128 с.
5. Ващенко П.А. Вивчити внутривидові поєднання генотипів свиней великої білої породи вітчизняної та зарубіжної селекції на етапі закладки нових генеалогічних структур. Автореф. дис...канд. с.-х. наук: 06.02.01./ Полтава. - 2005. - 18 с.

УДК 636.22/28.084.522:681.3

ВПЛИВ ОНТОГЕНЕТИЧНИХ ОЗНАК КОРИВ-МАТЕРІВ ЦЕНТРАЛЬНОГО ЗОНАЛЬНОГО ТИПУ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ НА МОЛОЧНУ ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРИВ-ДОЧОК

Черемисова В.О. – к.с.-г. н.

Крамар Н.І. – к.с.-г. н., Дніпропетровський ДАУ

Постановка проблеми. Відомо, що генотип організму формується при заплідненні та залишається постійним протягом усього життя тварини і, відповідно, господарсько-корисні ознаки зумовлені генами обох батьків [1, 3]. Вченими ведеться пошук комплексу ознак для прогнозування молочної продуктивності худоби [4,6]. Однак питання щодо використання універса-